

V juž. str. oltarju sta 2 sliki sv. Antona Pad kot glavna slika in sv. Antona Pušč kot str. slika v atiki. Obe zelo dobri, Medvomen Metzinger. Sv. Anton Pad zgoraj trilistno zaokrožen. Velikost ca 2m, šir. ca 1.30m. Sv. Anton kleči na desni ob zidanem podstavku (oltar) z odprto knjigo pred seboj. Na levi na stopnjicah 2 puta, levi kleči na enem kolenu in moli, desni sedi in čita iz knjige.

Na oltarju na levi oblak, ob robu zastor. Na oblaku sedeče dete Jezus in 2 krilati angeljski glavici. Na levi zadaj stena, ugoraj skupina angeljev glavice in doprsen angel v oblakih razširjajoč časteče roke. Na levo zgoraj nad Jezusom počiva na oblaku angel pol v temi. Slika dobro ohranjena, zaprašena.

Sv. Anton Pušč., 1 x 90cm, kleči obrnjen v desno (mojo) s pogledom v pokrajino. Na desni na ruši odprta knjiga in križ. Anton z molekom v roki (desni). Nad njim ~~se razprostira~~ v oblakih angeljske glavice, zgoraj slika se zdi zelo zanimiva. Podpisov nisem mogel izslediti.

Čelo čedne barčne ^{klopi} ~~knjige~~ iz 1. pol. 18. stol. Bogato izdelane prednje strani ce z volutami in školjkami. Na klopih nastavki z kroglijami.

5 oltarjev iz 1. pol. 18. stol., deloma predelani in neokusno pobarvani.

Slike v juž. oltarju, katerih spodnja roženvenska Marija je preslikana, sta bržkone deli mlajšega Straussa. Okrog Marije venec cvetlic z malimi slikami rožvenca. Zgoraj Barbara, dobro ohranjena.

Vel. oltar je zanimivo delo iz okr. 1720. Dobri kipi ~~se razprostira~~ ^{dobro kipi} sv. Jerneja nov. Dobra kopija Marije iz ^{dobro kipi} s pogledom na ta kraj. Na steni prezbi-

Na steni prezbiterijska kopija celovškega Kristusa v dobrem okviru.

Svodi cele cerkve slikani.

V prezbiteriju plitva kupola, poslikana z navidezno kupolo na konzolah z balustro. Pogled v nebo in od angeljev obdana sv. Terneja, ki plava v nebo. Angel drži njegovo odrti kožo. V pendentivih sedeči 4 cerkveni očetje. Deloma preslikano. Spominja na pavlinski krog. Ladja: plitva kupola s slikano navidezno kupolo na pendentivih, kupola okrašena z arhitekturo na volutah, stebriči in rebrasto kasetiran svod, zgoraj rebrasta laterna. Na štirih straneh sveta v podzidku odprtine, skozi katere si vidi nebo. Za pogled od vhoda v kupolo na oblakih sv. Trojica, spodaj na vencu sedeča Vera in kelihom in knjigo križem, na oblakih angeli z odprto knjigo, pod njo ležeči sv. Janez Krst., ki kaže nanjo in sv. Peter z odprto knjigo.

V 4 pendentivih sedeči 4 evangelisti s simboli. Nad 3 stranskimi in kornim lokom sedeči apostoli z svojimi znaki in knjigami, razdeljeni takole po 2 nad str. loki. 4 nad kornim. Za orgljami d. bra sedeča sv. Cecilija pri orgljah. Na slavaloku ležeči pod zastor m. Upanje in Ljubezen. Mmes table z napisom: A.M. D.G. et S. Bartholomaei Honore Vatore Districtu nova al Maior exsurrexit sub And. Schmutz Parocho renovata Anno (MDCCXXV) MDCCCLIX

Precej preslikana. Sorodno Petrovče, Olimlje itd.

Nad str. oltajrem sv. Anton nad in sedeča Marija na oblaku z angeli. V oglih velike barčne vaze. Manjša slika na korni ograji.

Zunaj kamen z napisom: A.M.D.G. et S.Bartholo Honorem post v: amorum labore
haec.Eccl:extracta A:D:M:D:CC:XXXIII sub A.S.P.

Stele, LXXIX, 26.9.1933, str.36-40.

Nekoliko podolgast pravokotnik prekrit z visečo kupolo. Rezbitelj kvadrat s kupolo na pendantivih, brez tamburjev. Sijajo v prostor kombinirana, kot na slopih.

Vsa oprava prav dobra.

4 str. oltarji, orgeljska omara - klasicizem. Vel. oltar najstarejši, zač. 18.stol. Vse kiparsko zelo dobro, a zelo slabo poslikano, mogoče stara barva spodaj. Zelo dobre klopi z nastavki z vrtinčasto kroglo. Stara barva spodaj.

Prižnica iste vrste. Eden lep steklen lestenec.

Čerkev bi se dala izborno prenoviti.

Na slavaloku napis: A.M.D.G. et S.Bartholomaei honorē Vetere Destricta nova pretiosa ad Maiori exVrrexit sub And.Schmutz Parcho Renovata anno MDCCCLIX

Slike iz sr.18.stol.- preslikane, očitno dobre, v zvezi z Pavlinci.

Na zunanjščini tabla A.M.D.G.et S.Barthol. Honorem pot V: annorum labore
haec ecclesia extracta A:D:MDCCXXXIII.sub A.S.P.

Stele, LXXXIV, 10.5.1933, str.52-53.

V zakristiji odlična omara z intarzirano pasno ornamentiko iz blizu srede 18. stol.

Slika pl.o. Jezus izroča ključke sv. Petru. Dokaj dober, verjetno štajerski slikar, 1.pol.18.stol. Mogoče bližina Flurerja.

Slika pl.o. sv. Jaannes Cantius, do pasu, časteč razpelo, 2 angeljski glavici. Dobro delo pavlinske smeri, mogoče slikarija fresk v cerkvi.

V vel.oltarju M.dobrega sveta sveta v pokrajinini z njenim čudežnim prenosom Marijine slike. Dobro delo slikarja pavlinske smeri.

Vel.oltar ogromen lesen okvir z baldahimom. Nosijo ga angeli. Na prehodu za oltar kipa sv. Petra in Pavla. Angeli nosilci okvira in ta dva kipa spadata k odličnim pričam slikovitega baroka. Pojmovanje je linearno, ploskovito in us-treza Bergantovemu slikarskemu slogu. Tabernakelj in glavni kip nova. Žal! Odlična orgeljska omara iz sr.19.stol. s klasicističnimi palmetami itd.

4 dobri baročni oltarji srede 18.stol. in odlična bogato z reljefi in kipi angelov okrašena prižnica.

Posebno odlična sta zadnja str. oltarja. Oltar sv. Antona ima 2 Metzingerjevi sliki: sv. Antona Pušč.in sv. Antona Pad.

Čisto drug dober slikar pa je slikal sliko roženvenske M.B. in sv. Barbare v nasprotnem oltarju. Sv.Barbara že rahlo spominja na Metzingerja, spodnja slika nič.

Na prižnici 3 reljefi predstavljajoči Poslednjo sodbo . Na srednjem na mavrici sodnik, Marija in Janez(Deisis?) na levem Zveličanje, na desnem Pogubljenje. Prostor lep: ladja kvadrat zvezan v višini po 4 lokih kot baldahim, na njem kupola s pendantivi. Na ~~xxxa~~ vsaki stranici kvadrata plitva dolbina

s poševno položenim banjasto ku olastim obokom.

Zap. niša služi za kor, vzhodna za slavolok, sev. in juž. pa za str. oltarje. Prezbitერიj kvadrat v širini slavoloka, prekrit s kupolo na pendantivih.

Stele, CXVII, 10.9.1946, str. 67-68.

Tomaž Fantoni je 1859 preslikal vso slikarijo, 5 figur je na novo naslikal am Gewölbe in den Konche ob des Schiffes der Ariche - se precej dobro tudi od spodaj razloči. Slikarija spada nedvomno v paviinski krog. "angerju ustreza način poslikanja kupole v preziteriju, dočim kupolna iluzija v ladji spada bolj v osnovni krog Pozza, ki v tem krogu sicer ni bil vodilen.

Vprašanje avtostva Lerchingerjevega tu in na trškem vrhu bo treba raziskati (trditev Szabója) -

Stele, CXXI, 17.9.1953, str. 21.

V Urbarium episcopatus Gurcensis anno 1561 se omenja c. sv. Jerneja v Rogatcu

Janez Orožen: Das Dekanat Rohitsch: 1.1889, str. 19.

In Präsentationsschreiben von 2. Nov. 1491 je c. sv. Jerneja v Rogatcu označena kot kapela, podrejena ž.c. sv. Križa.

J. Orožen: Das Dekanat Rohitsch, 1.1889, str. 20.

Die Kirche S. t Bartholomä in Rohitsch war einmal eine Filialkirche der alten Pfarre h. Kreuz bei Sauerbrunn gewesen. Im 14 oder 15. Jahrh. wurde als Pfarrsvikariat errichtet ~~xardex~~ Leider konnte weder die Errichtungsurkunde noch irgend ein anderes Dokument, welcher darüber spricht aufgefunden werden. Es ist auch unbekannt wer diese Pfarre errichtet und dotirt habe. Wahrscheinlich werden dabei die Grafen von Cilli als damalige Inhaber der Herrschaft über Rohitsch mitgewirkt haben. (str. 88) 89)

Im 18. Jahrh. wurden zwei neue Seelsorgeorganisationen errichtet werden: st. Rochus an der Sotel im Jahre 1757, st. Florian am Boč im Jahre 1760.

Der Pfarrer Oswald Ignaz Wukaschek sagt am Schlusse seiner Pfründen - Ertragniss - Fassion 1.1716 In dieser Pfarre befinden sich 4 Kärchlein: Also Erstliche die Pfarr - Kärchlein St. Bartholomei, welche ohne der allmosen weiss fallenden Beleuchtung gar nichts hat. Nato našteva še p.c. st. Florian

p.c.sv. Georga, kapela sv. Roka in njih imovino.

Stara ž.c.: Schon seit uralten Zeiten stand hier eine als Schlosskapelle erbaute Kirche, genannt die Kapelle S. Bartholomei in Rohitsch und endlich wurde hier eine Vikariatspfarre errichtet worden.

Über die Bauart dieser alten Kapelle ist nicht bekannt. Nur aus den hier bestandenen Beneficien kann man schliessen, dass die alte Kirche ausser dem Hauptaltare s. Bartholomei noch die Nebenaltäre: 1. B. v. Mariae und 2. s. Catharinae v. et M. besass., weshalb sie der Pfarrer Andreas Schmutz im Jahre 1738 abbrechen liess. (H. 88)

Nova ž.c.:

In den Jahren 1738 bis 1743, sogleich nachdem der Bau der st. Hyazitha Kirche vollendet war, erbaute der Pfarrer Andreas Schmutz die dormalige Hauptpfarrkirche an Stelle der früheren Kirche. Dieses bezeugen folgende zwei Chronogramme:

Ad M.D.G. et S. Bartholomaei honorem Vetere DestrVcta nova pretiosa ac
MaIor extrVxit sub Andrea Schmutz Parocho.

Das zweite Ad M.D.G. et S. Bartholomaei honorem post V annorum laborem Vetere DestrVcta nova pretiosa ac MaIor extrVxit. sub A.S.P. Der erstere ist am Scheidebogen in der Kirche, der letzte in Stein an der Aussenwand der Kirche.

Sie besteht aus dem geradelinig abgeschlossenen Chore und aus dem Schiffe welches nach rechts und links je einen kapellenartigen Ausbau hat. Die Kirche ist kuppelartig gewölbt und al fresco ausgemalt.

Die Crypta wurde 1841 zu einem Keller adaptirt und ist seit 1856 vermietet. Der Kirche ist der Glockenturm vorgelegt Die Sakristei ist südseitig an das Presbyterium angebaut.

Die Kirche hat 5 Altäre. Diese sind:

1. der Hochaltar s. Bartholomaei, aus dem Jahre 1756.

2. Der Nebenaltar s. Michaelis Arch. aus dem 1745 laut Chronogram: MIChaELI arChangeLo Veteratoris expvgnatori, svpernae CVriae prInCipi LoCI tvteLari

3. S.Catarinae V.M. auf der Epistelseite, mit dem Chronogramme: AD honorem sanctae Virginis Catarinae servus eius erexit.

Dieser Altar wurde schon im J.1736, zur Zeit der alten Kirche erbaut.

4.der Rosenkranz Altar in der rechteitigen nördlichen Kapelle

5. s.Antonii de Padua in der Südseitliche Kapelle.

Die Orgel wurden 1859 vom Leonhard Ebner in Marburg erbaut. (St 88-90)

Der Glockenturm.

Im Taufbuche(Tom.II, pag.270) ist folgende Notiz aufgezeichnet: Anno Dni. 1797 die 13.Junii Turris ecclesiae hujus parochialis s.Bartholomaei, quae post binam confragatione oppidi ac ecclesiae(uti ex ore provectissimae aetatis parochianorum percepimus) adhuc perstitit ac inclinata in meditullio laterum propriam minabatur ruinam supra domum parochialem et ideo, ne infortunium aliquod causaret, destructa fuit: noviter incepit aedificari sub archiparcho et decano Reverendissimo Dno. Francisco Xaverio Köschner Nobili de Ehrenberg, Vicario Filippo Krenn, Ordinis Eremitarum S.Augustini Professo ac per R.R.R. Ordinariatum exposito ad curam animarum: ac Syndici Ecclesiae Dni. Georgii Sparhkl, magistri fabrorum tignariorum."

Aus dieser Aufzeichnung erfahren wir, dass der alte Glockenturm, nachdem er zwei Feuersbrünste, am 13 Juni 1797 abgetragen wurde und dass man einen neuen Turm zu bauen anfang, welcher vor im Jahre 1809 vollendet.

Im Turme hängen zwei Glocken mit folgenden Aufschriften, als:

Die grosse Glocke: " S.Bartholomae ora pro nobis Anno MDCLXXXI" Sub M. Paulo Compare Parcho in Rohiz.

Die mittlere: Zu Gottes Ehr hat mich gegossen Martinus Feltl in Graz 1768."

Die kleinere: Sancta Maria ora pro nobis. Anno 1754 Gaspar Baltahsar Schneider Cilleae me fudit.

Diese drei Glocken haben ein Gewicht von 28 ~~hundert~~ Centner.

Die Turmuhr wurde l.1845 beige stellt. (St 91-92)

Grabmonumente:

An der aussenwand der Kirche rechts beim Hauptthore ist eingemauert ein

Grabstein mit der Inschrift: Hier liegt begraben der edel und vest Herr Georg Gambziz, der in Gott entschlaffen ist den 21. Marti im 1630 Jar seines Alters 55 "ar-deme Gott und uns allen ein fröliche Auferstehung verleichen wolle. Amen.

Ein zweites Epitaph am Boden in der Mitte der Kirche lautet: Epitaphium Adm. Rdi. ac Doctissimi Dni. "agistri Coelestini Pinelli, Parochi Rovcensis Fidelis, die 30bris 1677 vita defuncti. Siste viator, te exspecto- certe ad me venies - non sedecas, venias."

Der dritte Grabstein am Boden vor dem Rosenkranz Altar ist bereit so ausgetreten, dass man von der Grabchrift nur so viel entziffern kann, dass der Frau Judith von "eising geb. Zehentgrab errichtet wurde, welche 25. Okt. 1682 gestorben ist. (75 92-93)

I.Orožen: Das Dekanat Rohitsch, 1.1889, str.88-94.

Kaplan fare je imel v začetku zelo majhno sobo, 1.17/1 ~~zgrajeno v te namene~~
~~zgrajeno v te namene~~ ^{pri} župnišču.

Ign.Orožen: Das Dekanat Rohitsch, 1.1889, str. 226.

Krstne knjige fare segajo do 1.1765, poročne in smrtne knjige pa do 1.1825.
 Ign.Orožen: Das Dekanat Rohitsch, 1.1889, str.235.

Farā, posvečena sv. Jerneju.

Pravilno orientirana cerkev stoji na pobočju grajskega hriba nekoliko nad trgom.

Viri in literatura: Ign. Orožen: Bistum und Diözese Lavant VII. Dekanat Rohitsch, Maribor 1889; Farna kronika; Fr. Kos: Doneski za krajevne kronike, ČNZ XVI; Eman Otto: Über Brandschäden in Markte Rohitsch, BIGH Alp 1921, p. 136 in 150.

Cerkev sestavljajo: prizmatičen zvonik, ladja s konkavnimi ogli in kapelastima prizidkoma, ki preko zaobljenih oglov in konkav prehaja v enako visok, toda ožji prezbiterij z zaobljenima vzhodnima ogloma. Prezbiterij je na jugu prizidana nadstropna zakristija z zaobljenimi ogli. Gradnja je kamenita, ometana. Cerkev pokriva opečna streha, ki je nad prezbiterijem nižja ter prehaja pultasto tudi preko zakristije. Zvonik ima pločevinasto streho tipa čebula-laterna-čebula. Cerkev je v tlorisnem tipu visokobarčnega koncepta ter podobna cerkvam na Ponikvi, Sladki gori, v Dramljah, itd.

Zunajščina: Prizmatičen zvonik opasujejo: nižek pristrešen talni zidec, nad 3. etažo pravokotni zidec in na vrhu zvonika preprost žlebast venčni zidec, ki se nad urnimi kazališči polkrožno boči. V njegovi fasadni steni si slede: preprost pp portal, 2 mali pp lini, večja razčlenjena ppk lina in nad zidcem v zvonovi etaži razčlenjena ppk lina. Severna stranica ima 2 mali pp lini in enako zvonovo lino. Vzhodno stena je sploh brez lin.

Desno vhoda je vžidan nagrobnik, katerega napisano ploščo krasi renesančno jermenje, nad njo pa je v trilistnem polju upodobljen Križani, ob katerem klečita mož in žena, zatrepa pa krasita operotničeni angelski glavici. Napis

se glasi: HIE LIEGT BEGRABEN DER EDEL UND VEST HERRGEORG GAMBZIZ, DER IN GOTT ENTSCHLAFEN IST DEN 21. MARTI IM 1630 JAR SEINES ALTERS 55 JAR DEME GOTT UND UNS ALLEN EIN FROLICHE AUFFERSTEHUNG VERLEICHEN WOLLE. AMEN. Vso cerkev obteka talni zidec, sestavljen iz kamenitih plošč, členijo jo lizene, zaključuje pa konkaven fabion. V južni steni je vzdignjena kvadratna napisana plošča, ki govori o nastanku cerkve: AD M. D. G. ET S. BARTHOLOMAEI HONOREM POST V ANNORUM LABOREM VETERE DESTRUCTA NOVA PRETIOSA AC MAIOR EX STRUXIT SUB A. S. P. ter daje letnico 1743.

Južno stran ladje sestavljata 2 konkavi in 2 konveksi, ki ju spaja ravna stena. V zapadni konkavi ter v obeh konveksih je po eno pp okno v ušesastem maltastem okviru, poleg tega je v zapadni konvekso še pp ušesasti portal. Podolžnica ima razgibano baročno okno. Enako sestavo in razporeditev ima tudi severna stran ladje, le da tukaj ni portala. Presbiterij ima v vzhodni stranici od zgoraj navzdol: razgibano lino, pp okno ter v soklu pdp kletni dušnik; v severni steni pa: enako lino, enako okno ter nekaki kletni vhod, ki je iz opeke in cementa. V kleti - kripti kaže gradnja precej opeke, ter dokazuje, da je nastala istočasno s cerkvijo. Zakristija ima v zapadni steni pp portal in nad njim okno z ušesastim maltastim okvirjem, v južni steni pa 2 polji in 4 pp okna v ušesastih okvirih.

Vsa cerkvena zunajščina je sivo-zeleno tonirana ter preveč pusta.

Notranjščina: Zvonica je križno obokana ter se odpira skoraj v vsej širini z ppk lokoma v ladjo. Vsa cerkev je kamenito tlakana. V tlaku se nahajata v ladji 2, pri Roženvenskem oltarju pa 1 grobna plošča. Napis one v ladji je čitljiv ter se glasi: EPITAPHIUM ADM. RDI. AC DOCTISSIMI DNI. MAGISTRI COELESTINI PINELLI, PAROCHI ROVCENSIS FIDELIS DIE 30. 8BRIS 1677 VITA DEFUNCTUS SISTE VIATOR, TE EXPECTO- CERTE AD ME VENIES - NON SEDEAS, VENIAS. Napis one pri Roženvenskem oltarju pa je shojen tolik, da se le ve, da je od 25. X. 1682 umrla Judite von Reising rojene Zehentgrub.

Zidana pevska empora stopa konveksno v prostor. Nosijo jo 2 cela in 2 obstenska kombinirana slopa ter 3 kapasti oboki. Oprogi, ki ju ločujeta, počivata na 2 svitkastih konsolah, kot pri Sv. Hiacinti. Ograja je polna, zidana, vsa emporina fasada pa fresko poslikana. Slikarija obsega 2 medaljona z prizori Kristus se prikaže ~~žmjezmx~~ učencem in Krščenje poganov ter baročno ornamentiko v obliki navidezne dekorativne arhitekture in medaljonskih bordur.

Ladjo tvori štiriperesni prostor, katerega stranici (nekaki plitvi kapeli) sta daljši, prečnici pa krajši. Stičišča tvorijo 4 mogočni slopi, okrašeni z po 2 pilastroma z bogatimi kompozitnimi kapiteli, komponiranimi z mrežo. Kjer prehajajo stranice v ravne ploskve, (razen proti slavoloku) so enaki pilastri, z enako profiliranimi bazami in enakimi kapiteli. Vsi ti pilastri, 14 po številu, nosijo bogato profilirano gredo. Slope vežejo loki, ki nosijo osrednjo, obešenokupolb ter 4 sferične stranske oboke. Greda obteka tudi ppk slavolok, katerega krasita dvojna pilastra, ter prezbiterij, katerega členijo kotni slopi (ona pri slavoloku sta okrašena z ~~pinkevismx~~ polovičnima pilastroma), povezani med seboj z obstenskimi loki, pokriva pa obešena kupola. Iz prezbiterija vodi na desno profiliran pp portal z profilirano preklado v zakristijo, ki ima kameniti tlak ter jo pokriva banja, v katero se vrezujejo 2 + 3 konvergentne sosvodnice. Oratorij ima lesen pod in je pokrit z banjo 2 + 1 + 2 konvergentnima sosvodnicama. Oratorij se odpira v prezbiterij široko, potlačeno, ppk odprtim, ki je členjena (podboja s kapiteloma, ldk s S-volutastim temenikom), obdaja pa jo štuk-okvir, katerega nosita 2 zapognjena, luskinasto okrašena pilastra z volutastima kapiteloma in usločeno ogredje. Pod minino karniso visita 2 lambrekina in trak v obliki uvitega oklepanja.

Na pevsko emporo vodijo ovite stopnice, ki so vkomponirane v oba zapadna nosilna slopa.

Vso notranjščino pokrivajo freske iz l. 1743. kot pravi napis z rdečim kronogramom na slavoloku: A. M. D. G. / et / S. Bartholomaei honore / Vetere

DestrVCta/ ex nova/ pretiosa ac Maior/ exSvrreXit/ sub/ And. Schmutz parocho./ Renovata anno/ MDCCCLIX.

Prezbiterijeva kalota je pošlikana z navidezno kupolo, počivajočo na 4 pari h konsol in z balustrado, nad katero se odpira nebo. V kupoli se vrši Jernejevo vnebovzetje. Svetnik plava iz kupole proti odprtemu nebu, kjer se pojavljajo angelske glavice. Od 4 efebov, spodnji pokriva oblak, na katerem napol kleči svetnik, drugi ga podpira, gornja dva pa nosita eden kožo z obrazom, drugi pa venec in palmovo vejico. Pendative krasi 4 cerkveni očetje, sedeči na oblakih, ki plavajo pred stenami. Nad njimi so 4 baročno razgibana karušasta polja. Iluzionistična slikarija je komponirana za pogled iz ladje. Ladjino kaloto krasi podobna naslikana kupola, ki tudi počiva na pendativih. Nosi jo 8 parov konsol, med katerimi se odpirajo 4 okna na 4 strani sveta. Vmes se razteza stebrišče, zaključeno z golšasto gredo, iz katerega raste rebrasta, kasetirana kupola, z enako, le manjšo laterno. V pendativih so naslikani spodaj 4 evangelisti, nad njimi pa 4 pari apostolov: nad Matevžem Janez Krstnik in Pavel, nad Marokom Peter in Andrej, nad Lukom Jakob in Filip ter nad Janezom Simon in Tadej. Vsi ti evangelisti in apostoli plavajo na oblakih, nošenih od angelčkov pod samo kupolo, Pač pa se v njo dviga na zapadni strani skupina Jude in Matije, na vzhodni pa Vera z križem in kelihom s hostijo v rokah, ki se ozira v smer, katero kaže Janez Krstnik, to je kupolo, kjer se prikazuje Trojica. Torej je kompozicija dodobra premišljena in nam predstavlja 12 apostolov z Janezom Krstnikom in Vero, ki so duhovno povezani z dogajanjem v sami kupoli. V kupoli, ki je komponirana za pogled izpod pevske emfore, se prikazuje Trojica, kot duhovno središče celotne kompozicije. Slikarijo na fasadi pevske emfore sem že omenil. Na oboku nad slavalokom je že citirani napis v bogati kartuši, ob kateri napol ležita Upanje in Ljubezen pred razprostrto draperijo, ki pada od kartuše na obe strani slavaloka. Na stranskih obokih sta v razgibanih medaljonih na levo Ma-

rijino vnebovzetje, na desno pa klečeči Anton Padovanec, ki čita knjige, držane od putta z lilijo v roki. Ostali putti prinašajo božje dete. Na vsaki strani medaljonov so na sferičnih krivinah naslikane velike baročne vaze. Obok nad pevsko emporo je enako komponiran, le da je v medaljonu upodobljen kralj David, ki igra na orglje.

Sicer je cerkvena notranjščina sivo-zelene marmorirana l. 1894, kar učinkuje precej pusto, posebno še z ozirom na precejšno mračnost prostora. Vsa slikarija je bila l. 1859. obnovljena ter precej preslikana. Freske so kvaliteto delo našega baročnega freskanstva ter so nastale v pavlinskem slikarskem krogu Ivana Rangerja (Olimlje: 1741!) . Obnovo l. 1859 je izvršil Tomaž Fantoni.

Oprava: Glavni oltar je zanimivo baročno delo. Konkavno-konveksna razgibani suppedanij ima 3 stopnice. Zidana prizmatična menza je zelo široka. Tabernakljasti nastavek je novejše obrtno delo (1894). Na vsaki strani menze sta po 2 čokata slopa, ki nosita in 2 volut sestavljena prehodna loka, na katerih stojita nadnaravna kipa Petra in Pavla. Ob prezbiterijevi zaključnici je drugi del oltarja, katerega nosita 2 slopa ter predstavlja v bistvu ogromen okvir, ki ga ob strani držita 2 velika angela, zgoraj obdaja cofasta draperija, katero razgrinjata po 2 angelčka, krona ogromna krona, katero nosita 2 efeba, zaključuje pa Jezusov monogram z žarki v vencu oblakov in angelskih glav. V okvirju je bila prvotno ogromna slika mučenja z sv. Jerneja, katero so pozneje nadomestili z plastiko, katero je še kasneje (1894) nadomestila sedanja plastika. Kip obdaja ničvredna stenska slikarija. Pod njim visi kopija Genazanske Marije dobrega sveta s pogledom na to božjo pot. Kopija je dobro delo, okvir pa bogat izdelek 19. stol. Oltar je dobro delo, čeprav so obrabi precej grobi in figure stereotipne. Zanj je dobil kipar 400 fl, zlater pa 408 fl. Izdelan je bil l. 1756. Prejšni tabernakelj sta flankirala 2 angela, kronala pa ga je Izakova skupina (Abrahamova daritev) in golob

Oltar je bil obnovljen l. 1833 za 200 fl. Sedanji svečnik so novi. Stranska oltarja ob slavaloku sta enaka. Imata zidano prizmatično menzo, precej visok podstavek, ki se prostorno razvija, na a ne sega preko menze, atektonski nastavek, bordiran z 2 x zlomljeno bogato voluto, golšasto ogredje, ki se nad osrednjo dolbino sloči, ter atiko, flankirano od volut ter zaključeno z golšastim usločenim ogredjem. V nastavku stojita na mestu stebrov na levem, preje Katarininem (od 1895), sedaj LMB oltarju Apolonijsa in Katarina na desnem Mihaelovem pa Rafael s Tobijem in angel Varuh z otrokom. Na ogredju klečita po 2 angela, v atiki pa je v levem Marijin, v desnem Jezusov monogram, obdana z žarki, obliki in angelskimi glavicami. Tabernaklja sta novejša dodatka, leseni svečniki so deloma stari, deloma iz 19. stol. Oba oltarja sta imela za časa Ign. Orpžna še monograma: MIChaELI arChangeLo, VeteRorIs eXpVgnatorI, sVpernae CVrlae prInCipi, LoCI, tVteLari, in AD kxx honoreM sanCtae VirGInIs CatarInae serVVs eIVs ereXIt., ki dajeta letnici 1745 in 1746. Desni oltar ima danes na grobku letnico 1682 in črki S M. Po stilu sode sta oltarja delo iste roke ter narejena za sedanje mesto, torej iz let 1745 in 1746. Sta prav kvalitetna izdelka, čeprav so plastike na oltarju LMB mnogo kvalitetnejše, vitkejša in stilno naprednejše od onih na Mihaelovem oltarju in torej niso delo istega mojstra. Oltar je bil obnovljen l. 1841. in 1895, Katarinin oltar, sedaj LMB pa l. 1840 od celjskega slikarja Paula Mianija (1895). Obe sliki Marijinega in Jezusovega srca, ki sta na oltarjih je naslikal Grč^aan Franz Nager l. 1856 za 62 fl. Oltarja na ladjinah podolžnicah sta enaka. Imata zidano, prizmatično menzo, mnogo širši in trikotno v prostor razviti podstavek, iz katerega izstopajo po 3 podstavki za stebra in plastiko. Nastavek tvorita 2 para gladkih stebrov z razgibanim golšastim ogredjem, ki se v sredini lomljeno usločaje, zelo široko atiko pa fantastični voluti s cvetnima vazama in ozka greda, ki je v sredini vbočena, sicer pa dvakrat golšasto iztopa, na krajih nad

volutama, v sredini pa nad dekorativnima konsolama. Na glavnem ogredju napol klečita 2 efeba, na atičnem 2 puta, v temenu oltarja pa sta Srcin Jezusovo in Marijino v gloriji žarkov in oblakov ter 2 angelčkoma ob straneh. V levem MB rožnega venca posvečenem oltarju so kipi Elizabete, Joahima, Jožefa in Ane; v desnem Antonovem pa Alojzija, Martina, Nikolaja in Antona Padovanca. Nad vsemi kipi so pritrjene školjke. Nastavkova ušesa so zelo mala ter se postavljena iz volutasto zapletenega akantovja. Tabernaklja in svečniki so mla~~jši~~ dodatki. Oba oltarja sta zelo kvalitetni deli, toda enako kot prejšna pusto polihromirana. Zlatenje vseh 4 oltarjev v cerkveni ladji je stalo l. 1765. 500 fl. Zadnjič je bila zlatena vsa cerkvena oprava l. 1859 od Tomaža Kotnika iz Maribora, roženvenški in Antonov oltar pa obnovljena l. 1895- 96. Oba oltarja hranita v svojih nastavkih dragocene oljne slike. V levem je 2 x konkavno usločena in konveksno zaključena opl slika MB rožnega venca. V sredini slike sedi MB z otrokom, ter podaja Klari, medtem ko otrok ponuja Dominiku, ki klečita na vsaki strani niže spodaj, rožna venca. Okoli MB se prikazujejo angelske glavice, spodaj v sredini pa pes s svečo in plava zemeljska obla. V zgornji polovici slike se plete ob okvirju venec vrt nic, v katerega je vpletenih 15 medaljonov s prozori iz rožnega venca. V atiki je slika, ki je zgoraj konveksno, spodaj konkavno usločena, opl ter predstavlja Barbaro. Ob okvirju jo spremljajo oblaki in angelske glavice. Svetnica kleči v svojo desno, pred njo leži meč, v oblakih se prikazuje kelih in več glav, zadaj pa se vidi stolp. Slika v atiki je gotovo Lerchingerjeva, medtem ko je spodnja tako preslikana, da se tega z gotovostjo ne da trditi. Sliki v desnem oltarju sta enaki slikam v levem oltarju, le da predstavljata nastavkova Antona Padovanca, atična pa Antona Puščavnika. Anton Padovanec kleši v levo, kjer se na ~~obla~~ oblakih sedeč prikazuje Jezušček z lilijo v rokah. Vsepovsod se prikazujejo angelske glavice,

pred svetnikom pa 2 puta, katerih eden čita iz knjige. Na levo zaključuje vizionarno pozorišče steber z rdečo draperijo. Anton Puščavnik kleč v votlini v desno ter čita iz knjige. Na desno se odpira nebo z glavici ami, na levo pa votlina odpira v večerno pokrajino. Puščavnik je oblačen v haljo s kapuco. Obe sliki sta po koloritu, po tehniki in po tipiki karakteristični za Valentina Metzingerja ter sta torej nastali v ljubljanskem baročnem miljeju.

Prižnica je zelo lepo delo. Je ovalnega tlorisa. Škrnicljasti podstavek "nosijo" 4 volutasto zavite konsole, ki rastejo iz školjkastega češarka. Trebušasto ograjo krasi 4 bogate cvetne vaze ter 3 reliefi v razgibanih baročnih okvirjih, ki predstavljajo: Vstajenje pravičnih ob soncu, Vsajenje grešnikov ob luni, katere popadajo zmajasti vrage ter Poslednjo sodbo z deizisno grupo na mavrici in oblakih ter Mihaelom z vago spodaj. Pod nebosi se razprostira pusta zemlja s skalami in razvalinami. Lambrekinasti baldahin krasi velika školjka ter 4 puti, za katerimi se dvigajo oblaki, na njih pa kleči velika školjka ter 4 puti, za katerimi se dvigajo oblaki, na njih pa kleči krilati efeb, kazoč z levico navzgor. Prižnica je istočasna z ostalo opravo ter je nastala proti sredini 18. stol. Orglje so zelo velike ter delane v baročni tradiciji. So izdelek Lenarta Ebnerja iz Maribora iz l. 1859. S prostorom lepo harmonirajo, čeprav ga preveč napolnjujejo. Krstilnik je v niši, korespondirajoči jugozapadnemu stranskemu vhodu. Obstoji iz betvastega stebra in piščalastega bazena ter lesenega nastavka z olu-tastim čelom in golobom ter angelom baklonoscem spredaj. Krstilnik je lepo baročno delo. Do l. 1859 je stal na desni strani cerkve ter je imel na vrhu Jordansko skupino.

Križev pot je starejši tisk iz l. 1856. po Führichu.

Obhajilna menza in spovednici so bp.

Ladijske klopi (2 x po 12) so lep baročen izdelek iz sredine 18. stol. Njih

Na oratorijū je omeniti veliko, marmorirano maro na 6 blazinastih nogah z pi-
2 4-listnima oglatima poljema na vsaki vratnici ter z originalnim okovjem.
Končno je treba omeniti še originalna zakristijska vrata, katerih vratnice
krasi rombasti motiv z rozeto v sredini in s staro ključavnico.

V zakristiji visi slika Janeza Kancijana, ki je pp, opl, ter kaže ~~deprsnirani~~^{na kraljico} ~~portret svetnika~~^{portret svetnika}. 1. obzobje negaje ~~berg. tvalerbeningerlevoje~~^{bergtal erbeningerlevoje} bilo renočni ~~rechneraus~~

Portret sućinivkaja slika pp, opl, v črnem okviru, ki predstavlja I-ročanje ključev. Okoli osrednje skupine se grupira 11 apostolov, zadaj pa se kaže skalni hrib s cerkvijo, katero z desne napadajo peklenške sile, pa jih

Mihael podi nazaj. Slika je povprečne kvalitete, je precej krakelirana ter iz srede 18. stol.

Giborij je baročen, enako monstranca z bogato okrašeno nogo, hruškastim nodom in srčasto glorio, ki je vsa bogato ornamentirana s školjkovino in rokajem.

Gotski kelih iz l. 1532 je daroval l. 1545. cerkvi župnik Georg Grünwald. Ima 6-listno nogo, obrobjeno z grčasto palico ter okrašeno z preplstenimi grčastimi vejicami ter grbom (košuta z drevesom zadaj), z napisom: GEORG GRIENWALDER PFFARER ZU ROHYSCH 1532. Noga je bakrena. Nodus je blazinast, km nov. Na 6-stranem stebalu je pod nodom napis: MARIAH, nad njim pa IHESUS. Srebrna pozlačena kupa je iz l. 1888.

V oratoriju so : kip Vstalega Zveličarja, dobro baročno delo 18. stol., bogat pluvial iz 19. stol. ter glavi 2 baročnih angelov.

Zvonik: Vanj vodi kamenit pp portal iz pevske emfore. V l. nadstropju dokazujejo sledovi beleža, da je bilo ometana ter je služilo kot shramba. Južne line v tem, 2. in 3. nadstropju se razidane. Ura iz l. 1845. je stala 300 fl. Zvonovi so trije: večji je iz l. 1922, mali je iz zlitine in brez napisa, srednji pa ima napis: GLORIA IN EXCELSIS DEO ANNO 1721, pod napisom ornamen - talni pas, še niže pa reliefa Križanja in KM z otrokom. Prvotni zvonik se je nagnil proti zapadu, zato so mu l. 1797 podrli 3 stene ter do l. 1809. postavili sedanjega. Delo sta vodila zidar Bradač in tesar Sparhakl.

Podstrešje: Ometane zvonikove stene na odstrešju dokazujejo, da je bila prejšna cerkev zelo nizka, saj služi prvotna zvonova lina za sedanji vhod na x podstrešje ter da je bil zvonik ca 1740 dvignjen za sedanjo zvonikovo etažo. Po prvotni zvonivi lini sodeč, je bil zvonik nasplošno iz 17. stol. Sicer so cerkveni oboki bpečni, prezbitერიjevi obliti z malto.

Kripta: Vhod vanjo je bil prvotno iz cerkvene ladje. Kot grobnica je služila do konca 18. stol. Leta 1841. so jo predelali v klet ter naredili novi vhod vanjo skozi eskarpo (iz vhoda), starega pa zazidali. Od l. 1856 je služila kot vinska klet. Sedaj se več ne uporablja. Njen severni vhod je novejši.

Resume: Prvotna cerkev se omenja l. 1491. kot capella, vendar je postala gotovo že vsaj v l. pol. 15 stol. vikariat in pozneje začetkom 17. stol. fara. Prvotno je ta cerkev gotovo fungirala kot grajska kapela. Imela je oltarje Jerneja, BMV in Katerine, precej ustanov iz 18. stol. in beneficije že od 13. stol. dalje. Poleg cerkve je stal karner sv. Mihaela, pri katerem sta l. 1509. ustanovila Hanns in Uršula Rogaška kaplanijo.

Ta beneficij je imel stavbo v trgu, a je pogorela že davno pred 1750, enako sta imela 2 beneficija iz zač. 18. stol. hiši v trgu, a sta bili prodani ca 1735, najstarejši beneficij BMV pa je imel hišo na mestu sedanje kaplanije, ki se omenja že l. 1542. kot "Hewsl". Od stare cerkve je ostala samo vzhodna stena zvonika, kajti njo so podrli l. 1738. in postavili do l. 1743. sedanjo stavbo ter ob tej priliki dvignili tudi prvotni prenizki zvonik. Ker se je ta zvonik nagnil proti zapadu, so ga l. 1797. podrli, razen vzhodne stene ter postavili sedanjega, l. 1809. Leta 1845. so prvotno škrljevo streho nadomestili s sedanjo opečno.

Okolica: Cerkev stoji na pobočju grajskega gričarja tako, da je na prvi eskarpirani terasi, katero obdaja parapetni zid nekdanjega pokopališča. Na teraso vodijo dolge stopnice z razvejanim dostopom. Ob stopnicah stoji kapela običajnega tipa z lesenim, polihromiranim kipom sv. Jerneja v skoraj naravni velikosti. Kip je povprečno baročno delo.

Na naslednji terasi stoji župnišče tako, da sega s kletjo na cerkveno teraso, s pritličjem pa na naslednjo. Je nadstropno, 3 x 3 osno poslopje s šatorasto

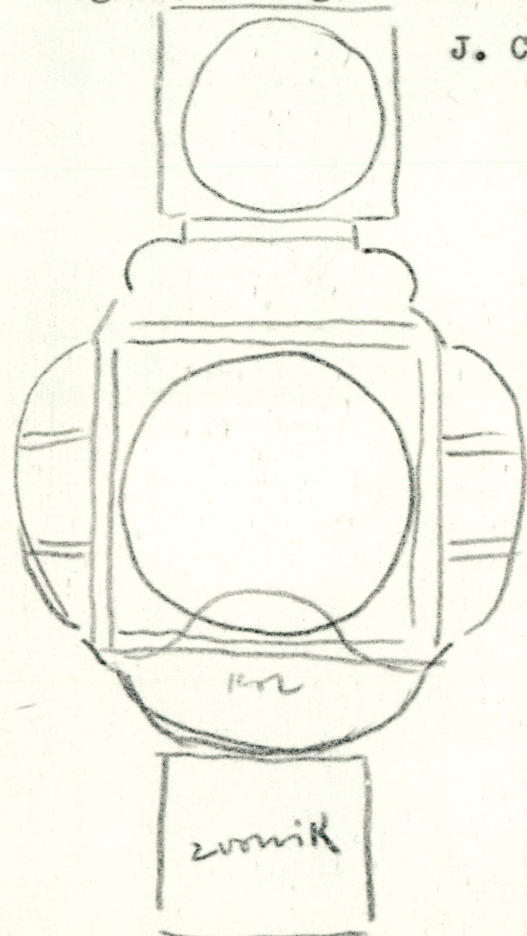
streho, na kateri so 4 strešne line. Podkleteno je v vzhodnem in južnem delu. Klet pokrivajo križni oboki, katere nosita 2 močna slopa s pristrešnima bazama, posnetimi robovi in podrezanim zidcem. Oboki so kameniti, skozi stavbo teče po sredini veža, ki ima križane grebenaste oboke. Ob njej vodi jo nadstropje stopnice. Stara kuhinja ima banjasti obok ter kamenito pisalno, župnikova soba v nadstropju pa razgiban poznobaročen štuk-okvir. Vsi ostali prostori imajo ravne ometane stropje, deloma bordirane z okviri. Ohranjene so še nekatere stare baročne vratnice z bogato razgibanimi polji, ki kažejo na 2. pol. 18. stol. Pp okna v zapadni in deloma severni steni so v kamentih okvirjih s policami in profiliranimi karnisi, okna v vzhodni in južni steni pa so plod obnove ter dveh fasad ca 1880. Ker je imelo župnišče l. 1750 kuhinjo in 4 sobe, ter prostore pa obsega že pritličje, to dokazuje, da je bilo dvignjeno v nadstropje v 2. pol. 18. stol. Župnišče je v kletnem in pritličnem delu verjetno še iz 16. stol., za kar bi govorili stilni indiciji. Župnišče se omenja l. 1542., nato 1662 (v slabem stanju, obnovljeno do l. 1672), 1716, 1750 in 1773-80, ko se je popravljalo, skoraj gotovo tudi dvignilo nadstropje.

V župnijski pisarni visi fotografija slike Rogatca iz l. 1810. Stari grad še stoji in je 2-nadstropna stavba s 3 trakti. Na levo se vidi Strmol, nato večje nadstropno poslopje (gotovo grajska pristava), na desno slede cerkev z župniščem, dalje spodaj pa nizke, le deloma tudi nadstropne hiše. Kaplanija vzhodno cerkve stoji pod njeno eskarpo in je nadstropna, 5 x 2 osno poslopje kamenite gradnje. Veža ima križni obok z baročno križasto roseto. Pp okna obdajajo maltasti ušesasti okvirji. Nekoč je vezal kaplanijsko nadstropje in cerkveno teraso leseni mostovž. Na tem mestu je stala beneficijarna hiša, sedanja kaplanija pa je po vsem sodeč iz 18. stol. V njej sta stanovala že l. 1716. 2 kaplana.

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo: Pokopališče je iz 1.1795. Omeniti je nagrobnika rodbine Ferlič-Gregurič in ing. Zvonka Götzla z ženskima figurama.

J. Curk, Celjska topografija (Šentjur), rkp. str.75-78
zapiski 1960

V zakristiji je Lerchingerjeva slika sv. Janeza Kancija.

Na vel. oltarju slika M.b. dobrega sveta - Lerchingerjeva.

V ladji kopija celovške božje glave, najbrž prav tako Lerchinger.

Slika sv. Antona Pad. - Metzinger

Zelo kvalitetni baročni oltarji, posebno

plastike na velikem o (papirnato lomljene gube

Cevc XXV, 1958, str. 25 - 25'

Južbi str. oltar, slika pl.o.sv.Anton pred njim naoblakih z angeli obdan Jezus z lilijo v roki, spod pevajoč angel z notno knjigo. Profilni izraz glave sv.Antona, oblika oči, osvetljava spominja na Metzingerja. Drugo pa, posebno celotna zasnovana pa mu je tuja. Ali se srečujemo zopet z uganko Gessor?

Kronogram na slavoloku: A.M.D.G. et S. Bartholomaei honori

Veteri DestrVcta noVa pretiosa ac Maior exSvrreXit sub And.Schmutz parcho

MDCCXXVVVV IIII 1744

renovata anno MDCCCLIX.

V vel.oltarju je kopija M.B.dobrega sveta iz Genazzane iz sr.18.stol., v spodnjem delu je legenda o čudežnem pojavu te slike.

Po angelčkih sodeč bi utegnil biti avtor Lerhinger.

Ali je Lerhinger avtor fresk v kupoli? sekakor so močno preslikane. "veza s slikarjem v Olimlju je verjetna. Lerhinger se mi upira.

Na juž.zunanjščini plošča z napisom:AMDG

et

S.Barthol. honorem

post

V.annorum laborem

haec eccl. exstructu

A:D:

MDCCXXXIII

sub A:S.P.

Stele, XXIA, 1964, str.81-82'

~~Dunaj~~

Rogatec - ~~p.c.sv. Jacintaž~~ p.c.sv. Jerneja

23.
8.

Načlikana kasetirana kupola v jezuitski cerkvi na Dunaju (Pozzo?) podobna tej v Rogatcu in kupini štajerskih fresk. Figure plavajo pred to arhitekturo kakor v štajerski skupini.

Stele, XVA, 1933, str. 22.

Vse tri slike pri sv. Hiacinti so po kroniki l. 7. 1733, delo Jozefa pl. Frohmüllerja.

Z. c. zidana l. 1743.

Vel. oltar iz l. 1756. Im dintergrund an der Hinterwand hoch oben in einer Kriche die Statue der H. Bartholomeus in mehr als lebensgrösse aus Holz, in gloria. Vormals war über der Nische ein kollosales Bild das jedoch ob zu greller Darstellung der Märterscene weggeschafft worden, die Rohmen sind noch vorhanden.

Oltar sv. Mihaela 1745

" sv. Katarine 1736. Fasani so bili vsi 4 str. oltarji 1765.

Sv. Hiacinta sezidana med 1730 - 1738

Lerhinger:

Liber Mortuorum ab 1723

1753

Str. 97 sept. 13. 1753 Antonij filij D. Antonii Lerchinger, obyt ante usū nationis et sepultus est ad S. Barthol.

Liber Mortuorum ab 1754

1756 8. jul. Alexij D. Antonij Lerchinger filij obiit ab uberibus et sepultus ad S. Bartholom.

Liber batizatorum incipiens ab c. 1754

1756 7. jul. Alexius filius legit: D. Antonij Lerchinger et ejus conthoralis Anae Mariae, Baptizatus est eodem levavit D. Josephus Horvath et Gertrada Fischolitschin, per eundem.

1757 sub domino oppidi aug. 18. Elisabetha Augustua filia legid: D. Antinij Lerchinger et Mariae Anae conj: levant Rano D. Georgio Konyovich Vet. Dcono et D. Maria Horvathin baptizata ē eodem per R. D. Jacobum Jamshigg coop.

1763 sub dominis oppidi 4. okt. Anton Franc: Borgias f. l. Antonij Lerhinger et Mariae Annae conj: lev: Rdissimo D. Georgio Kojnoviz Parocjo in Cis Thabor per procuratione R. D. Vrbanis Threpan Coop. et D. Rosalia Perzharizin per me Val.

Mart: Reich vic:

1765 oppidi 24. jan. Maria Josepha filia leg: Domini Antonij Lerchinger et Mariae

(Stein, rapirski)